

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D-4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

PV ZPKO

-X---X---X-

Vydávajú
Politickí väzni
Zväzu protikomunistického
odboja
Obchodná 52
811 06 Bratislava

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

SVEDECTVO

ročník 23
máj 2013
cena 0,60 EUR

5

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

NA PAMIAŤKU PRVÉHO SLOVENSKEHO
NÁRODNÉHO SHROMAŽDENIA
10. MÁJA 1948,
KTORÉ BOLO NA TOMTO MIESTE V BÝVALÝCH
ONDRAŠOVSKÝCH KÚPEĽOCH.
POSTAVENÉ V 10. VYROČÍ SAMOSTATNOSTI 1928.

017344318 | 9

V čísle

Arpád Tarnóczy	
Neprepadnime márnomyseľnosti	2
Eva Zelenayová	
Nebezpečná nepoučiteľnosť	3
Predsneťmové rokovanie republikovej rady	4
Vojtech Ottmar	
Spomienka na sviečkový pochod	7
Paul Stacho	
V spoločnosti Jána Šutku	8
Eva Laucká	
Nič nie je cennejšie, ako osobné svedectvo	9
Náš rozhovor	
Marta Mikušková	10-11
Ján Zborovský	
Pokus o rozuzlenie falošných slov	12
Vladimír Kolada	
Pred sto rokmi sa narodil Emanuel Cubínek	13
Mikuláš Tóth	
V brehovskom kláštore	14

SVEDECTVO, mesačník

Politických väzňov
Zväzu protikomunistického odboja

Šéfredaktorka:

Ing. Eva Zelenayová

Redakčná rada:

P. Bielik, Ing. Eva Zelenayová, K. Krivoš,
E. Laucká, I. Mrva, P. Mulík, A. Malacký

Adresa redakcie:

811 06 Bratislava, Obchodná 52

Telefón: 02/5263 8156

Fax: 02/5296 4610

IČO: 00679879

Cena 1 výtlačku: **0,60 EUR**

Celoročné predplatné: **7 EUR**

Predplatné pre zahraničných

abonentov: **45 USD**,

vrátane poštovného

Číslo účtu v Ľudovej banke:

4000128109/3100

EV: 3851/09

Tlač: ART&PRESS s.r.o.

Nevyžiadané rukopisy nevraciamy

Príspevky:

grosling1@stonline.sk

www.pv-zpko.com

ISSN 1338-404X

MATERIÁLY uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov. Nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie.

Kompletné predsedníctvo Republikovej rady PV ZPKO na rokovaní v Žiline.

Foto Ján Košiar

Neprepadnime márnomyseľnosti

Máj možno ten najkrajší mesiac, hlavne z romantického pohľadu, ktorý podmieňuje krásu prírody. No z pohľadu politických väzňov má najmenej dve priority. Jedna tkvie v historickom poslanstve pre Slovensko a tá druhá v príprave našej organizácie na blížiaci sa snem.

Čo sa týka historického poslanstva, tak k najdôležitejším dátumom patrí 3. máj 1945, koniec II. svetovej vojny na Slovensku. Tento dátum navždy poznačil Slovensko tým, že so sovietskou armádou vstúpili na naše územie aj osobitné jednotky NKVD, ktoré začali tzv. „očisťovacie akcie“ proti známym nekomunistickým verejným činiteľom až po úroveň dedín. Nevinné osoby bez akéhokoľvek súdneho pokračovania väznili a veľkú časť z nich násilne odviekli do Ruska. Od októbra 1944 do júna 1945 takto deportovali 40 – 60 tisíc slovenských občanov.

Dodnes nemáme verejhodne objasnenú smrť generála Milana Rastislava Štefánika, ktorého lietadlo bolo zostrelené 4. mája 1919 vo Vajnoroch.

Zatykač na 60. ročného spišského

biskupa Jána Vojašáka vydala SNR 5. mája 1945 rozhodnutím č.1224/945-prez. Ďalšia dodnes spravodlivo nedoriešená udalosť slovenských dejín. Ibaže ani 10. a 11.máj 1848 sme dosiaľ nedocenili. Keď sa v Liptovskom Svätom Mikuláši zišla porada slovenských národovcov, na ktorej zostavili „Žiadosti slovenského národa“. V štrnástich bodoch obsahovali program slovenského národno-revolučného hnutia. Išlo o prvé politické vystúpenie slovenského národa.

Nedocenení hrdinovia

Profesor lekárskej fakulty Slovenskej univerzity MUDr. František Šubík vydal 11.mája 1943 očitú svedectvo o Katyni (Smolensk), o masacre sovietskymi zavraždených poľských dôstojníkov a intelektuálov, o čom informoval verejnou prednáškou v Bratislave. O rok neskôr, 11. mája 1944 pápež Pius XII vymenoval nitrianskeho biskupa Dr. Karola Kmeťka za arcibiskupa; Bol to prvý slovenský arcibiskup od čias sv. Metoda.

Jozef Tomášek patrili medzi zakladajúcich členov organizácie politických väzňov KPVS v deväťdesiatych rokoch

Na titulnej strane: Pamätník na pamiatku **prvého národného zhromaždenia slovenského národa a vyhlásenia Žiadostí slovenského národa** bol postavený a slávnostne odhalený dňa 24. júna 1928 na mieste týchto udalostí. Žiadosti boli verejne vyhlásené vo dvorane bývalých pongráčovských komposesorátskych kúpeľov v Ondrašovej 11. mája 1848. Vytlačili ich v Levoči nákladom päťtisíc kusov. V tomto roku si pripomíname 165. výročie tejto udalosti.

Text a foto: Kazimír Krivoš

minulého storočia. Zomrel 13. mája 2004 v Bratislave.

Štátny súd v Bratislave 15. mája 1948 vyniesol rozsudok aj nad druhou skupinou obžalovaných z „protištátneho sprisahania“ a 16. mája 1949 začali perzekúcie a likvidovanie kláštorov.

Kde-ko nás klamal

Už 20. mája 1950 zriadili v Prahe ministerstvo národnej bezpečnosti, ktoré viedol Ladislav Kopřiva a po ňom od 23. januára 1952 Karol Bacílek. Účinkovanie tohto ministra sme bezbreho pocítili a stali sme sa politickými väzňami. V Ružomberku 21. mája 2004 zomrel náš významný člen Pavol Brodňanský. V Pittsburgu 24. mája 1918 prijal T.G. Masaryk záväzky voči Slovensku, ktoré neskôr poprel a nesplnil. Nebol to prvý ani posledný podraz českých politikov voči Slovensku.

A teraz prejdem k druhému nosnému bodu nášho života, života politických väzňov PV ZPKO. Budúci mesiac 5. júna 2013 budeme mať snem. Prežívame teda rozhodujúce chvíle pre usporiadanie vecí, hlavne stanovenie cieľov a hľadanie cesty k ich naplneniu. Je to totiž stále zložitejšie a to nielen z dôvodov svetovej hospodárskej a finančnej krízy, ale, a to bolí, aj morálnej krízy. A tá sa bohužiaľ dotýka nielen

Európy, ale aj nás, v našej organizácii. Kdeže sa podeli tí ľudia, ktorí sa postavili proti totalite komunistického panstva? Áno, sme starší, dokonca aj starí, ale má v nás zostarnúť aj česť, hľadanie pravdy a jej obrana? Chceme zabudnúť na to, akú máme povinnosť voči vlasti, rodine, náboženstvu? Veď zlo vyhráva vtedy, keď mlčíme. Na to, aby nás pod rúškom absolútnej slobody učili, hlavne odučili od toho čo po stáročia vyznávali naši predkovia, existujú vysoko sofistikované metódy. V presných dávkach nám ich denne servírujú médiá a veľmi bolí hlavne to, že majú v názve, že sú slovenské! Osobujú si právo na rozhodovanie o nás, súdia nás a vynášajú rozsudky. Nálepkujú nás krajinou pravivou, favicou, hovoria, že sme nacionalisti. Ak sa náš názor nezhoduje s ich rozsudkom tak sme pošpinení a občiansky i spoločensky likvidovaní. Je to podobnosť čisto náhodná, že v nich máme náhradu za NKVD, KGB, či ŠtB?

Zjednotíme sa

Myslíme si, že nastal čas, aby sme si uvedomili čo znamená jednota rodiny, národa, vlasti, ale aj našej organizácie. Budeme si plánovať program, ako odovzdať posolstvo prežitého ďalším generáciám, aby si udržali svoje človečenstvo a vzťah k svojeti. Musíme pomáhať

brániť sa a vzdorovať tejto novodobej chorobe civilizácie, ktorú v túžbe po moci vyrobili tí, čo chcú vládnuť svetu.

Hľadajme si nasledovníkov, aby sme mali komu odovzdať šírenie našej viery v dobro a lásku. Budeme mať dobrý pocit, keď zvolíme do čela našej organizácie ľudí, ktorí budú mať silu, vôľu a ochotu slúžiť tak, že im nebude zťažko prekonávať únavu tela či mysle. Dívajme sa okolo seba na novú nastupujúcu generáciu, mladších, ktorí štafetu ponosú a budú si ctiť prácu a zásluhy tých pred nimi.

Nesmieme prepadnúť márnomyseľnosti a viere vo vlastnú nenahraditeľnosť. Tí starší, ktorí sme v dobrej viere pracovali doteraz, môžeme zostať radcami. Každý je nahraditeľný, tých nenahraditeľných sú plné cintoríny.

Tí z nás, ktorí boli zvolení za delegátov na snem, prídte, prosím, s reálnym pohľadom na naše veci v organizácii, samozrejme v kontexte s celospoločenskou situáciou. Uvedomme si, že hľadať pomoc bude stále ťažšie. Budeme potrebovať nielen našu vzájomnú pomoc a porozumenie, ale aj Božiu pomoc. Nezabúdajme čo nám hovorili naši predkovia. Pomôž si človeče, aj Pán Boh ti pomôže a preto spojme svoje sily.

Árpád Tarnóczy
predseda

Nebezpečná nepoučiteľnosť

V polovici tridsiatych rokov minulého storočia nabádal Henry Ford cestujúcich spisovateľov z vtedajšieho Sovietskeho zväzu, aby sa nikdy nezadlžovali a pomáhali jeden druhému. Dokonca im predhodil svoju víziu krajiny pokrytej malými továrňami uprostred farmiem. „Farmár vyrába chlieb, my robíme automobily. Ale medzi nami stojí Wall Street, stoja banky, ktoré chcú mať z našej práce podiel, pričom sami nerobia nič. Oni vedia robiť iba jedno – špekulovať, žonglovať s peniazmi.“ Kam bankári dovedli svet, vidíme. Ibaže niet tej sily, ktorá by im v tom zabránila. Je ľudstvo skutočne bezbranné voči špekulantom z Wall Streetu?

Svetové osobnosti hodnotia súčasnú krízu ako krízu hodnôt. Dotýka sa celého neoliberalného sveta. Žiaľ, aj nás. Ale ani bývalý režim si nezakladal na duchovných hodnotách. Dokonca postihoval ľudí hlásiacich sa ku kresťanským,

SLOVO SVEDECTVA

teda všeludským hodnotám. Vyše štyridsať rokov ľudia svedomia žili na pokraji spoločnosti. Náš štát teda nemal najlepšiu východziu osobnostnú výbavu pri zmene režimu. Príležitosti sa chytili predovšetkým dravci. Bezohľadní a nešťaní dravci pustošiaci krajinu materiálne i duchovne. Pamäť národa by mala byť ostražitá, veď aj najdemokratickejšia demokracia sa dokáže zvrhnúť

na totalitu. Staré Grécko zachovalo mnohé svedectvá. Nehovoriac o minulom storočí. Dravci majú tendenciu paralyzovať všetko, čo ich ohrozuje. Taká je logika prírody. Ale človek dostal do vienka slobodnú vôľu. Rozhodnúť sa pre dobro alebo zlo. Človek veľmi dobre vie rozlíšiť jedno od druhého. Nech sa rozhodne akokoľvek, vždy ho jeho rozhodnutie dobehne. Politickí väzni vedia o tom svoje. A bankári tiež. Veď svoje umenie dovedli na vrchol, z ktorého už cesta vyššie nevedie.

História je milosrdná, dokazuje, že každý systém sa prežije. Raz aj ten bankársky...

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Predsňemové rokovanie republikovej rady

Navzájom sa posilňujeme

Žilina (Eva Zelenayová) – Prvú stredu po Veľkej noci - 3. apríla t.r., sa uskutočnilo rokovanie členov Republikovej rady PV ZPKO v Žiline. Za účasti predsedu PV ZPKO Arpáda Tarnóczyho a oboch podpredsedov Antona Malackého a Anny Fodorovej, takmer 30 prítomných na domácej pôde privítala Anna Fodorová. Rokovanie zástupcov členskej základne sa nieslo v ovzduší príprav XI. snemu PV ZPKO, ktorý sa uskutoční 5. júna 2013.

A. Tarnóczy predstavil prítomným nového predsedu regionálnej pobočky PV ZPKO v Bratislave Mons. Jána Košiaru. Vyslovil nádej, že ako kňaz bude lepšie komunikovať s cirkvami. Ďalej informoval o stretnutiach s prezidentom republiky Ivanom Gašparovičom, predsedom NR SR Pavlom Paškom i štátnym tajomníkom MV SR. Prezidentovi republiky odovzdali návrh členov PV ZPKO na štátne vyznamenanie. Ide o F.

Fritza a in memoriam B. Pollu, J. Porubského a J. Vícena. Organizácia navrhovala aj J. Homolu, ktorý však návrh odmietol. A. Tarnóczy vyjadril presvedčenie, že do dvoch-troch týždňov by organizácia mohla mať peniaze na činnosť na účte. Doteraz sa tak nestalo. Predseda PV ZPKO tiež načrtol svoju predstavu o budúcnosti organizácie. Želal by si, keby sa raz, prípadne dvakrát ročne stretli všetci politickí väzni, ich manželky a deti narodené do roku 1990. V súvislosti s nadchádzajúcim snemom poznamenal, že tí, čo sa uchádzajú o funkcie v PV ZPKO by mali mať chuť slúžiť a nemali by byť dôvodom mediálnej škandalizácie. Vyslovil tiež názor, že každý člen predsedníctva by mal byť akýmsi garantom niekoľkých pobočiek organizácie. Predpokladá, že nové stanovy už zohľadnia fakt, že členovia organizácie sú protikomunistickí odbojármi a upresnia právomoc pobočiek pri prijímaní nových členov. Ukazuje sa, že je nevyhnutné zohľadniť príčinu

členstva v komunistickej strane a v podobných organizáciách pri obetiach komunistického režimu.

Pri kontrole uznesenia z ostatnej republikovej rady v Liptovskom Mikuláši si prítomní vyjasnili niektoré nepresné štylizácie, ktoré viedli k nedorozumeniu. Arpád Tarnóczy ďalej konštatoval, že boli splnené všetky body uznesenia okrem tých, ktoré súviseli s finančným krytím.

V diskusii sa na príklade pobočky z Banskej Bystrice doriešili sporné stanoviská k členstvu v PV ZPKO. Viacerí prítomní apelovali na jednotnosť členskej základne, žiadali, aby sa členovia zamerali na to, čo ich spája. Predseda A. Tarnóczy požiadal členov, aby sa postarali o vytvorenie stopy do histórie. Podpredsedníčka A. Fodorová informovala, koľko príplatkov k dôchodkom politickým väzňom vyplatila Sociálna poisťovňa. Ukazuje sa, že značná časť poberateľov príplatkov je mimo organizácie PV ZPKO.

Uznesenie z republikovej rady

Republiková rada zobrala na vedomie: zvolenie predsedov pobočiek Mons. Jána Košiaru (Bratislava), Alžbety Loudovej (Nitra) a Jeleny Bobokovej (Banská Bystrica). Informáciu o plnení uznesenia prijatej Republikovou radou konanou v Liptovskom Mikuláši.

Republiková rada schválila: navrhnutých členov na štátne vyznamenanie (F. Fritz, in memoriam J. Vícen, B. Polla, J. Porubský).

Republiková rada uložila: komisii na prípravu stanov

odoslať ich návrh delegátom snemu do 15.5.2013. Predsedom pobočiek nahlásiť zoznam účastníkov pietnej spomienky v Žiline, pri príležitosti 15. výročia odhalenia pamätníka politickým väzňom Anne Fodorovej. Predsedníctvu PV ZPKO zabezpečiť výrobu farebného loga organizácie, pokračovať na príprave zákona o politických väzňoch a zabezpečiť účasť predstaviteľa organizácie na slávnostiach v Ružomberku (26.28.7.2013), na Devíne (27.28.4.2013) a v Nitre (5.7.2013).

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ Vzhľadom na možnosť navrhnuť dvoch kandidátov na štátne vyznamenanie **Predsedníctvo PV ZPKO odporúča prezidentovi republiky Ivanovi Gašparovičovi Fridricha Fritza a in memoriam JUDr. Júliusa Porubského.**

■ Redakčnej rade vyplynula povinnosť zabezpečiť farebné logo organizácie.

■ **Predsedníctvo konštatovalo, že**

práce na príprave komplexného zákona o politických väzňoch trvajú.

■ **Predsedníctvo delegovalo na národné stretnutie mládeže v Ružomberku v dňoch 26.-28. júla 2013 predsedníčku regionálnej pobočky PV ZPKO v Ružomberku Máriu Šidovú a predsedu regionálnej pobočky PV ZPKO v Liptovskom Mikuláši Kazimíra Krivoša. Na národnú slávnosť na Devíne v dňoch 27.-28. apríla**

rev. Jána Košiaru, Petra Bielika a pani Bafrncovú. Na cyrilo-metodských oslavách v Nitre 5. júla 2013 organizáciu PV ZPKO bude zastupovať predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová.

■ **Po obdržaní dotácie na činnosť PV ZPKO z MV SR pripraví podpredseda PV ZPKO Anton Malacký kalendár pietnych spomienok a podujatí organizácie na rok 2013.**

Pocta obetiam odvlečených

Vo Veľkej Lomnici odhalili v sobotu 13. apríla tohto roku pamätnú tabuľu obetiam odvlečených spoluobčanov do ruských zajateckých táborov – gulagov. Odhaleniu pamätnej tabule v piatok predchádzalo premietnutie dokumentárneho filmu ÚPN s názvom Prežili sme gulag. S autorom filmu Ondrejom Krajňákom, predsedom Správnej rady ÚPN sa po premietaní filmu uskutočnila diskusia.

Organizátorom podujatia bola obec Veľká Lomnica v spolupráci s PV ZPKO a miestnym Rímskokatolíckym farským úradom. Hostí privítal starosta obce Mgr. Peter Duda. Príhovor predniesol predseda Správnej rady ÚPN Ondrej Krajňák, v mene PV ZPKO Matej Šuleja a za KPVS Jozef Krajňák.

Matej Šuleja je členom regionálnej pobočky PV ZPKO v Poprade. „Prišli sme k tomuto skromnému pamätníku vzdať úctu tým, čo žili život neslobody, otroctva, prenasledovania a nebolo im dopriate slobodne dýchať“, prihovril sa prítomným. Ďalej povedal, že boli to práve naši ľudia, ktorí sa chceli mať dobre a preto udávali dobrých, čestných ľudí. „Odvážali ich do ďalekej cudzej krajiny a nikto nevedel, kde sú, čo robia, ako žijú“, spomínal Šuleja. A ďalej:

Na Slovensku požehnali prvú pamätnú tabuľu násilne odvlečeným do ruských gulagov. Prvý sprava predseda Správnej rady ÚPN Ondrej Krajňák. Foto Zoltán Kukula

„Vrátilo sa ich málo, Juraj Ružbaský, Samuel a Pavol Schwartzovci. Boli ticho, nerozprávali o otroctve.“ Pripomenul, že pamätník z tatranskej žuly je symbolom ich domova, v ktorej niektorí z odvlečených napokon spočinuli. Iní nemali ani to šťastie a nikdy sa domov nevrátili. Pietna spomienka sa skončila požehnaním tabule a položením vencov. (zk)

V Levoči chcú viac

Výročná členská schôdza regionálnej pobočky PV ZPKO Spišská Nová Ves – Levoča sa uskutočnila 11. apríla 2013. Prítomní si vypočuli správu o činnosti za uplynulé obdobie i návrh plánu činnosti na rok 2013. Za predsedníčku organizácie zvolili Máriu Dvorčákovú, členmi výboru sa stali Alžbeta Bileková a Fridrich Fritz. Pred-

sedom kontrolnej komisie sa stal Miloslav Adamjak, členkou komisie Mária Kopaničáková. Prítomní členovia pobočky tiež zvolili delegátov 11. snemu PV ZPKO.

Na podujatiach pobočky sa pravidelne zúčastňuje predseda Regionálnej organizácie PV ZPKO v Košiciach Štefan Novák i jej podpredseda Jozef Ištók. Napriek tomu sa v diskusii objavila požiadavka na účasť niektorého z členov Predsedníctva PV ZPKO na výročných členských schôdzach. **Mária Dvorčáková**

V Levoči spomínali na barbarskú noc.

Foto Mária Dvorčáková

Barbarská noc s minoritmi

Tradične si politickí väzni regionálnej pobočky v Levoči pripomínajú barbarskú noc z 13. na 14. apríla 1950, kedy komunistický režim spustil likvidáciu reholí.

Spomienková slávnosť sa začala 11. apríla t.r. pri pamätnej tabuli na miestnom cintoríne a pokračovala svätou omšou v kostole minoritov. Celebroval ju vikár minoritov PhDr. Adam Baran s koncelebrantmi Mgr. Ondrejom Palušákom a pátrom Romanom Gažúrom. Sv. omšu odslúžili za obeť komunistického prenasledovania kresťanov.

Vikár Baran prosil „všemohúceho Otca o udelenie potrebnej milosti pre prenasledovaných a prenasledovateľom dať milosť obrátenia.“ **Judita Kmecová**

Na výročnej schôdzi v Nitre.

Foto Peter Bielik

V Žiline staro-nové vedenie

V stredu 25. marca 2013 sa uskutočnila výročná členská schôdza PV ZPKO v Žiline. Po schválení programu a pracovných komisií mandátová komisia oznámila, že sa schôdze zúčastnilo 62 percent evidovaných členov, ostatní sa pre nemoc nemohli zúčastniť. Predsedníčka Anna Fodorová vyhodnotila činnosť žilinskej pobočky, ktorá mala v roku 2012 minimálne zdroje na rozvoj a organizovanie podujatí. Podobne, ako každá pobočka v ostatných regiónoch Slovenska. Uviedla, že členovia žilinskej pobočky PV ZPKO sa zúčastňovali aktivít organizovaných Predsedníctvom PV ZPKO v rámci celého Slovenska. Prítomní schválili 5-členný výbor pobočky PV ZPKO na ďalšie obdobie. Za predsedníčku bola opäť zvolená Anna Fodorová a za podpredsedníčku – hospodárku Ing. Alžbeta Čučiaková.

Výročná členská schôdza schválila 4 delegátov plus predsedníčku na XI. snem PV ZPKO. V rámci diskusie predsedníčka informovala plénum o pripravovanej rekonštrukcii Pamätníka popravených a umučených politických väzňov na Ružinovskom cintoríne v Bratislave i o žiadosti na zaradenie Pamätníka medzi národné kultúrne pamiatky. Ďalej oznámila, že Predsedníctvo pripravuje projekt – vydanie knihy „Historia politických väzňov“. Autorom knihy má byť Prof. PhDr. Róbert Letz, PhD. Po zabezpečení finančných prostriedkov na vydanie knihy bude s autorom podpísaná Zmluva o dielo.

Ing. Bednárová vyslovila záujem o knihu a vyjadrila presvedčenie, že o knihu bude záujem aj v širšej verejnosti.

Pán Kosa vyzval prítomných, aby vzhľadom na prirodzený úbytok členov organizácie, prihlásili svoje deti za členov našej organizácie.

Po skončení výročnej členskej schôdze zasadala Regionálna rada PV ZPKO, ktorá si zvolila predsedníčku Regionálnej rady. Stala sa ňou Anna Fodorová, ktorá navrhla dvoch členov do funkcií Predsedníctva PV ZPKO. (af)

Smutný sviatok Valentovcov

V sobotu 6. apríla t.r. už pred jedenástou hodinou prichádzali na sv. omšu v Ladomerskej Vieske politickí väzni i obyvatelia obce a okolia. Konala sa spomienka na popraveného Pavla Valenta za účasti predsedu Správnej rady Ústavu pamäti národa Ondreja Krajňáka a predsedu PV ZPKO Arpáda Tarnóczyho. Svätú omšu celebróval Ján Flajžík s koncelebrantom Františkom Havlíkom z Lovče.

K slávnostnému charakteru sv. omše prispel spevácky

zbor DOMINICUS zo Zvolena. Spomienkový akt sa uskutočnil pri pamätnej tabuli umiestnenej na miestnom obecnom úrade. Prítomným sa prihovorili Ondrej Krajňák, Arpád Tarnóczy a politický väzeň Július Homola. Spomínali na krutý osud rodiny Valentovcov, z ktorej štyria členovia boli zatknutí a jeden z nich, Pavel, aj popravený. Teror režimu voči rodine sa však neskončil uväznením a popravou. Ďalej bola rodina sledovaná ŠtB, deti popraveného Pavla Valentu mali znemožnený prístup k vzdelaniu.

Spomienkové stretnutie pri príležitosti 60. výročia popravy Pavla Valentu zorganizovala regionálna pobočka PV ZPKO v Žiari nad Hronom. Za účasť sa poďakovala dcéra popraveného Valentu a predsedníčka regionálnej pobočky Margita Zimanová. Zdôraznila, že nikdy viac nesmie spoločnosť dopustiť, aby sa presadil totalitný režim, v ktorom vždy vládne násillie a hrôza. (mz)

V Ladomerskej Vieske si pripomenuli tragédiu rodiny Valentovcov spred 60 rokov. Foto Kazimír Krivoš

Prvá tabuľa v SR

Na budove Krušičovej kúrie v Pezinku 19. apríla t.r. odhalili prvú pamätnú tabuľu pre bývalých príslušníkov vojenských táborov nútených prác – pomocných technických práporov. Podujatie zorganizoval Slovenský zväz Vojenské tábory nútených prác – pomocné technické prápory, Bratislavský samosprávny kraj a mesto Pezínok.

Za PV ZPKO sa na odhalení pamätnej tabule zúčastnil podpredseda PV ZPKO Anton Malacký.

Ako na slávnostnom akte zaznelo, práve pred 65. rokmi na základe výnosu Ministerstva obrany ČSR sa začali vytvárať prvé tábory nútených prác. V rokoch 1948 až 1954 okolo 60 tisíc mladých mužov bolo povolaných do uniformy ako politicky nespoľahlivých občanov s cieľom prevychovať ich a súčasne využiť ako lacnú pracovnú silu. Išlo o vojenskú službu na dobu neurčitú. Do táborov nútených prác boli zaradení mladí chlapci, synovia veľkopodnikateľov, továrnikov, veľkostatkárov, kulakov, kňazi, rehoľníci, študenti teológie a študenti vylúčení zo škôl z politických dôvodov. Jednotky PTP boli jedinou zložkou armády, ktorá si musela svoj pobyt, oblečenie a stravu zaplatiť.

Prítomní PTP-áci vyjadrili vďaku za pamätník, ktorý by mal pripomínať ich utrpenie v časoch neslobody. V duchu ich hesla: „Odpúšťať, ale nezabúdať“. (ez)

Spomienka na sviečkový pochod

V Trnave si sviečkovú manifestáciu pripomenuli viaceré organizácie spoločne.

Foto Vojtech Ottmar

„Bože, ako ten čas letí“, pozdychnú si mnohí z nás starších pri pohľade na naše dospelé deti, či odrastajúce vnúčatá. Čas letí nielen pri pohľade na našich potomkov, ale aj pri spomienke na významné výročia udalostí, ktoré sa nám hlboko vryli do pamäti.

Jednou z takýchto udalostí je nesporne aj spomienka na sviečkový pochod, ktorý sa konal v Bratislave pred 25. rokmi. Vedenie našej trnavskej organizácie PV ZPKO bolo milo prekvapené správou, že 22. marca 2013 sa pri „našom“ trnavskom pomníku venovanom nespravodlivo stíhaným a politickým väzňom bude konať pietna spomienka na 25. výročie sviečkového pochodu v Bratislave. Zúčastnili sa ho aj naši trnavskí veriaci. Akciu usporiadalo trnavské KDH v spolupráci s ÚPN a ďalšími spoločenstvami. Je samozrejmé, že na nej nechýbali ani členovia našej organizácie PV ZPKO.

Počas podujatia sme si uvedomili, že náš pamätník nespravodlivo stíhaných a politických väzňov je dô-

stojným priestorom pre všetkých ľudí, ktorým komunistický režim upieral nielen politickú, ale aj náboženskú slobodu.

Som rád, že som sa mohol za PV ZPKO pri pamätníku prítomným prihovoriť aj ja. Pripomenul som i osud sestry môjho priateľa Mariana Matúša z Borského Mikuláša. Mladé, slobodné dievča na sviečkovej manifestácii pred 25. rokmi jeden z policajtov udrel po hlave obuškom tak surovo, že dievčaťu spôsobil ťažký otras mozgu s trvalými zdravotnými následkami.

Prítomným – najmä tým mladším – som odporučil, aby si pozreli dokumentárny film známeho slovenského režiséra Dušana Hanáka s názvom „Papierové hlavy“, ktorý dávajú dosť často aj v televízii pri príležitosti 17. novembra. Tento film zožal veľký úspech nielen u nás, ale aj v USA, Japonsku a v ďalších krajinách sveta. Diváci si v ňom okrem iného mohli pozrieť aj skutočné dokumentárne zábery zo zásahu komunistických policajtov proti pokojným demon-

štrantom sviečkového pochodu v Bratislave. Proti demonštrantom, ktorých jedinou „zbraňou“ bol silný oheň viery v ich srdciach a blikajúce sviečky v rukách stáli kordóny policajtov v helmách a s obuškami v rukách. Oblečení v nepriestrelných vestách proti pokojnému zhromaždeniu veriacich použili nielen obušky, ale aj vodné delá. Čoho sa tak báli vtedajší mocipáni, že svojim „žoldnierom“ dovolili proti pokojnému, modliacemu sa davu taký surový zásah?

Bol to strach z toho, že viera v Boha a v dobro, ktoré reprezentovali títo veriaci prehlúši pochybné ideály komunistov?

Čas dal za pravdu tým, ktorí držali v rukách sviečky a nie tým, ktorí boli ozbrojení obuškami a nenávisťou.

Po pietnej akcii sme boli aj my pozvaní do domu Katolíckej jednoty na občerstvenie. Vonku bola zima, v rukách nás príjemne hriali hrnčeky s čajom. A v srdci dobrý pocit, že naša organizácia PV ZPKO nie je vo svojom pripomínaní zločinov komunizmu osamotená.

Vojtech Ottmar

V ďalekom Ekvádore u slovenských saleziánov

V spoločnosti Jána Šutku

Pokračovanie z č. 4

Práve tento kmeň Indiánov (Suarov) bol v civilizačných kultúrach vždy opisovaný ako veľký, nebojácny, amazonský, bojovný. Hlavy nepriateľov Suari, mnohokrát nazývané aj „lovci hláv“, špeciálne preparovali a upravovali technológiou horúceho piesku. Nepriateľské ľudské hlavy dokázali zmenšiť na veľkosť pomaranča. Táto „trofej“ sa odborné nazýva tsantsa a otec Šutka, ako mi spomenul, dostal ešte v 60-tých rokoch darom od Suarov dve tsantsy. Jednu z nich venoval saleziánom na Slovensku v Bratislave.

Keď Šutka začal pôsobiť v Ekvádore v roku 1960, dopravný prostriedok do džungle bol len osedlaný kôň. Neexistovala nijaká dopravná logistika. Nejestvovala teda doprava, nevedeli, čo je elektrina, nevedeli písať, čítať, skrátka, sto rokov za opicami. Číslice poznali len od jednej do päť. Chýbali im teda číslice do desať a ďalšie kombinácie. Aj tie im otec Šutka pomohol v ich jazyku Suarov vymyslieť. Spolu s kolektívom ďalších saleziánov, okrem kresťanskej duchovnej výučby, museli hlavne prakticky pomáhať domorodým Indiánom. Či už v zdravotnej, školskej, spoločenskej a v ďalších životne dôležitých oblastiach. Dokonca v začiatkoch im Indiáni vypálili misiu. Vykopali voči bielym misionárom vojnovú sekeru. Saleziáni sa však nedali vyprovokovať a neriadili sa heslom „zub za zub“. Dennodenným kresťanským príkladom ukázali Suarom pravé Kristove poslanie na zemi.

Vybudoval záchranku

V roku 1962 pomáhal založiť Suarskú Federáciu, združenie, ktoré dokázalo brániť všetky základné ľudské práva týchto Indiánov a funguje dodnes. Otec Šutka spolu so saleziánskymi kolegami v roku 1972 vybudoval rozhlasový školský študijný systém. Pomocou diaľkového vysielania školských relácií sa dostávajú do centier, ktoré vybudovali v spádových indiánskych centrách v džungliach. V osemdesiatych rokoch sa otec Šutka s kolektívom pričínal o vy-

Ján Šutka a vyznamenanie • Misijná činnosť medzi Suarmi nebola ľahká.

Foto Paul Stacho

výkonné lietadielko, lebo jednoducho nemali dostatočnú techniku. Taisha, ktorá je džungľovou spádovou indiánskou osadou, leží neďaleko peruánskych hraníc. Dodnes má silnú vojenskú posádku s leteckým plukom. V tom čase, keď začali stavať nemocnicu, bol veliteľom miestnej posádky ekvádorský generál, ktorý študoval v Moskve. Jediný, s kým mohol po rusky hovoriť, bol otec Šutka. A tak vyšiel saleziánom v ústrety a na prevoz stavebných materiálov do nepreniknuteľnej džungle im poskytol vojenské lietadlá.

Nepoznali chov dobytky

Takisto pomáhal učiť Suarov zootechniku. Chovu hovädzieho dobytky, ktorý predtým Suari vôbec nepoznali. V amazonskej džungli boli Suari až do príchodu prvých saleziánov koncom 19. storočia polokočovným kmeňom. Akou legendou sa stal náš slovenský saleziánsky kňaz Ján Šutka sme mali možnosť presvedčiť sa, keď sme so Stanom zavítali do mesta Sucua. Toto suarské vládne mesto je asi 20 km vzdialené od provinčného mesta Macas v provincii Morona Santiago.

Pokračovanie na 14. strane

Nič nie je cennejšie, ako osobné svedectvo

Takto napísala v úvode svojej knihy istá česká autorka a ja to – po skoro dvadsaťročných skúsenostiach z práce práve s týmto časopisom v plnej miere potvrdzujem. Tvoria ho práve osobné a teda nenahradiateľné svedectvá, tak veľmi dôležité pre tých, čo prídu po nás. Takže spomínajte, pripomínajte pre poučenie aj pre výstrahu. Lebo nikdy nevieme, čo nás na tomto svete ešte čaká aj prekvapí...

Lahko sa zabúda

a ešte zľahčuje s plynutím času. A ten je veľký nepriateľ autenticity. Preto treba privítať všetky svedectvá o tom, čo sme prežili, čo prežili naši rodičia či starí rodičia, pokiaľ tu ešte vôbec sú. Naozaj nič nenahradí osobné spomienky. Hoci na Sviečkovú manifestáciu, ktorú sme si tejto jari pripomínali často aj na patričnej úrovni. Alebo na záver a koniec druhej svetovej vojny v mesiaci, v ktorom práve sme. Ani na tie otrasné, červené komunistické prvé máje, kedy sa hodiny stálo v lejakoch či vo vetre len preto, aby sme zamávali papalášom na tribúnach, pred radnicami našich miest a potom sa otrávení a unavení pobrali domov, aby sme sa zohriali.

Aj preto nechápem ľudí, ktorí zvyknú v našich mestách ešte aj dnes organizovať akési prvomájové spomienky pod červenými zástavami a portrétmi Marxa a Lenina, tvrdiac, že to robia pre zábavu. Pričom práve toto na môj dušu veľmi zábavné nebolo. Bola to skôr otrava na niekoľko hodín prežitých na natrieskaných uliciach. Radostné spomienky to určite nie sú a pre tých, čo sme to zažili naplno, ešte aj dosť čudné.

Bestseller – zvaný Inventúra

Nielen ja, ale kopa mojich známych a priateľov číta po tieto dni spomienkovú knihu známeho herca Andreja Hryca práve pod týmto názvom. Nuž, je to naozaj inventúra jedného života zahŕňajúca detstvo, mladosť, štúdium, začiatky na slovenských javiskách, pôsobenie v divadle, ale aj vo filme či dabingu. Najmä preto nás to zaujíma, lebo ide o svedectvo, aj zážitky rodiny – matky a dvoch malých detí – ktorej otca zatvárajú komunisti doslova na pokračovanie, aby si napokon nevinne odsedel celých sedem rokov. Matku autora pochopiteľne vyhodí odkiaľ môžu, aby nakoniec šla červené trenírky, len, aby sa ako-tak užívali. Pravdaže, podobných príbehov máme na Slovensku hocikolko. Čo nemáme je nadovšetko úprimná, kadečo odhaľujúca výpoveď o ľuďoch, s ktorými sa autor knihy stretával už ako herec, napríklad, člen bratislavského divadla Nová scéna, či vôbec s ľuďmi z ume-

leckej brandže. Väčšinu z nich som poznala, keďže som robila v kultúre a pre ňu. A poviem vám, česky rečeno „zírala som,“ nad tým, ako tu bol kde-ko poplatným, ako sa prejavoval, aj keď nemusel a ako-ko okamžite menil kabát, ale aj farbu, keď totalita chvalabohu skončila. Je to až surovo úprimné svedectvo o tom, ako sme tu žili, kto sa ako vyfarboval a ako rýchlo nato zabudol. Ozajstná inventúra jedného slovenského života v socialistickom Československu, ale aj po takzvanej nežnej. Bez príkras nehľadiac nato, či sa to niekomu bude páčiť alebo nie. S plnými menami, áno aj s funkciami, ba dokonca vyznamenaniami, ktoré dnes nepochopiteľne dávame ľuďom so straníckymi funkciami, čo ešte nedávno (len pred rokom 1989 dokonca viedli stranícke výbory). Preto je Hrycova výpoveď bestsellerom. Lebo pripomína, odhaľuje a nerozpakuje sa nazvať veci a osoby plnými menami. Áno, je to inventúra, z ktorej mnohí radosť nemajú. Ja som ju mala natoľko, že som autorovi zatelefonovala. To preto, aby som sa poďakovala za úprimnosť. Nikdy nie je neskoro napísať pravdu o tom, čo sme zažili. Práve na stránkach Svedectva preto srdečná vďaka majorovi Terazkymu z Čiernych barónov. Už sme tu podobnú Inventúru veľmi potrebovali.

Kam sa až dostali?

Teraz z celkom iného súdka. Hoci aj to je svedectvo o niekom a o niečom. Čo si tak človek prečíta, najmä v našich časopisoch, to je niekedy až šokujúce. Nemenovaný slovenský obrázkový časopis vydávaný zahraničným vydavateľom (akože inak), vyšiel na titulke s novozvoleným pápežom, aby dnu na celých štyroch stranách porovnával Vatikán s Augiášovým chlievom!!! Na katolíckom Slovensku, asi, aby „osvietil“ davy veriacich? Čo je moc, to je naozaj príliš. Kam až kráčame, niektoré slovenské médiá? Zatiaľ, čo RTVS naozaj urobili maximum preto, aby túto udalosť priblížili a s ňou aj Svätého Otca Františka, ktorého vítal celý (a nielen katolícky) svet, akurát náš, obrázkový časopis sa preslávil takouto hrubosťou. O to horšie, že je pod tým podpísaný zástupca šéfredaktorky, teda človek z jeho vedenia. Toto si nedovolili ani komunisti za socializmu. Pamätala by som si... Čiže, vážení, kam to smerujeme a kam sa chceme dostať? Koho si to kupuješ a koho čítaš veriace Slovensko?

Je to jednoducho hanba. Ale zasa aj svedectvo o tom, kto to pracuje v našich médiách. Ozaj a čo nato Nunciatura Svätej stolice. Dúfam, že sa ozve. Mala by.

Eva Laucká

Boli sme Slováci a katolíci

Marta Mikušková, rodená Fagová, sa narodila 24. decembra 1944 v Žiline. Jej dátum narodenia prezrádza, že prišla na svet v predvečer nástupu komunistického režimu. Rodičia Bernard Faga a Sidónia Fagová sa zoznámili v Bratislave. Otecko, ročník 1910, tu bol policajtom, mamička pracovala v Káblovke. V septembri 1940 mali sobáš v Dóme sv. Martina. Odstáhovali sa do Žiliny, kde sa Fagovcom narodila jediná dcéra Marta. Mala dva týždne, keď sa stala Bratislavčankou.

Osudovo je však vaša rodina spojená s Černovou. Prečo?

Otecko odtiaľ pochádzal. Jeho rodičia bývali v jednom dvore s Jaškovicami. S tou rodinou, ktorej syna Bernarda popravili. Starý otec zomrel v roku 1930, keď sa vrátil z ruského zajatia po prvej svetovej vojne. Pretrpel tam desať rokov a keď sa vrátil, do roka zomrel. V tom čase mal môj otecko 20 rokov a jednu sestru.

Pred zaistením riadiť Bernard Faga bratislavské križovatky.

Foto archív rodiny

Bernard Faga Foto archív rodiny

Ako došlo k stretnutiu vášho otecka s Bernardom Jaškom?

Boli rodáci z jednej dediny, bývali v jednom dvore, ľudia si vtedy pomáhali. Mala som iba 4,5 roka, keď sa Jaško u nás naposledy zastavil. Pamätám si ho ako fešáka v uniforme, vždy chvíľku posedel, zobral si veci, ktoré mu mamička oprala a vyžehlila a odišiel. V tom čase nejestvovali práčovne či žehliarne. Keď Jaško začal pracovať v Bratislave, jeho mamička poprosila moju, aby sa o neho postarala. Raz nechal mamičke podlhovastú obálku, možno dve, neviem presne. Povedal jej, aby to schovala a keď sa týždeň neukáže, aby to spálila. Na naše veľké šťastie to mamička nespálila.

Zrejme sa neukázal.

Veru. A v nedeľu 3. júla 1949, keď sme sa chystali do kostola, zabúchali u nás dvaja tajní. Zbalili ho, akurát stihol zakričať - nemám kľúče. Jeden z tých dvoch ho sotil a povedal, už ich nepotrebuješ. No a my dve sme ostali samé. Potom mamičku zobrali do izby a musela im vydať tie obálky, ktoré u nás ukryl Jaško. Tváril sa, že si myslela, že ide o ľúbostné

listy a oni jej to uverili. Neviem si predstaviť, čo by bolo so mnou, keby boli zobrali aj ju.

A čo bolo v tých obálkach, dozvedeli ste sa to?

Áno, boli tam (stenografické) ďalekopisné pásky, záznamy tajných správ o tom, kedy a kde sa budú likvidovať kláštory, kňazi a podobne. Citlivé a tajné informácie.

Ktoré Jaško poskytoval ohrozeným subjektom?

Áno, len neviem, či sa im podarilo zachrániť.

Tak oni to u vás našli?

Našli a hovorím, to bolo pre nás šťastie, lebo keby ich nenašli, možno by na popravisku bol skončil aj môj otec.

Prečo? Štátna bezpečnosť vedela, že tie záznamy existujú?

Vedela. Jaško sa priznal, že sú u nás. A oni by si to boli iste vysvetlili tak, že ich moji rodičia prepašovali na Západ.

Čo urobili?

Otecka zobrali, bol u dvoch levov, nikdy o tom nerozprával, len sa z času na čas začal triasť.

A kedy sa vrátil?

V roku 1953. Vo vyšetrovacej väzbe bol takmer rok, potom bol súd, ktorý ho oslobodil, ale prokurátor sa odvolal. Takže ho vôbec nepustili domov, ale ešte v ten istý deň v noci ho odviezli do Novák, do pracovného tábora nútených prác, kde bol s ním aj Mons. Viktor Trstenský. Dodnes mám od neho modlitebnú knižku kde napísal: Modli sa a pracuj. Je vytlačená na cigaretovom papieri.

Navštevovali ste otecka, keď bol v Bratislave vo vyšetrovacej väzbe?

Raz sme ho boli navštíviť u dvoch levov. Pamätám si len taký zadrôtovaný výťah, nič iné. Neskôr, to už bolo v roku 1952 počas pojednávania súdu ma mamička musela nechať vonku. Zostala som na Justičnej ulici, tam je taký bočný vchod so štyrmi schodmi, tam som čakala. A ako som tam tak po tých schodoch cup-

kala, zrazu na mňa zavolala pani z domu oproti. Bola to moja pani učiteľka Suchálová, ktorá ma učila v prvej triede. Mamička neskoršej političky Olgy Keltošovej. Zavolala ma k nej na čaj a potom dávala pozor, aby ma mamička neľadala, keď sa skončí pojednávanie. Napokon pozvala aj mamičku a tá jej rozpovedala, čo je vo veci. Musím povedať, že ma mala rada. Nevieť prečo, možno preto, že som sa dobre učila, mala som samé jednotky. A bola som aj trochu staršia, išla som do školy takmer sedemročná. Jednak mi zle roky vychádzali a jednak mamička dúfala, že za ten rok komunistov čerti vezmú.

Keď teda otecka odsúdili poslali ho do Novák?

Áno, chvíľu tam robil tesára, potom ho preložili do Jáchymova. Raz sme za ním v Novákoch boli. Mamičkin brat býval neďaleko v Zemianskych Kostofanoch. Do Novák ma viezol na bicykli. Tak som zmrzla, až som ochorela. Ale otecka som videla.

Aké boli stretnutia s ním?

Raz ho pustili na týždeň z Jáchymova na Vianoce domov na „dovolenku“. Keď počul na schodisku buchnúť dvere tak sa naľakal, že v momente skočil do kúpeľne. Akoby

Chvíľu s otcom na balkóne.

Foto archív rodiny

tam ho nemohli nájsť. Tak sa bál, že idú poňho. Musel mať strašné zážitky. Po prepustení z Jáchymova si domov doniesol barbitku, prílbú, proste všetky nástroje, čo mal.

Nesvietilo to u vás?

Možno aj, neviem, ale muselo to byť riadne rádioaktívne.

Na koľko otecka odsúdili a prečo?

Za vlastizradu. A prakticky až v roku 1968, keď sme vybavovali jeho rehabilitáciu, sme sa dozvedeli, že došlo k nejakej manipulácii s jeho zväzkom. Zaistili ho v roku 1949. Po jedenástich mesiacoch vyšetrovacej väzby súd ho oslobodil, ale prokurátor sa odvolal a otecka vôbec nepustili na slobodu, ale odviezli do Novák. Odtiaľ do Jáchymova. Odvolací súd sa konal až v roku 1952, teda tri roky od oteckovho uväznenia. Odsúdil ho na jeden rok.

Ale to už mal tri roky väzby za sebou, takže fakticky mohol ísť domov.

No oni ho odvliekli do Jáchymova. Napriek tomu, že už tri roky bol väznený.

Vôbec nebrali do úvahy tie tri roky?

Nie, to nebolo podľa nich väzenie, ani v Novákoch a nezobrali na vedomie ani vyšetrovaciu väzbu.

Takže obdobie tých troch rokov sa jednoducho stratilo?

Stratilo sa. Ako keby nebolo. Zobrali ho v roku 1949 a keď sa v roku 1953 vrátil, boli sme šťastní.

Ako ste prežili tie štyri roky?

Mamičku nikde nechceli zamestnať. Až natrafila na dobrého človeka, dekana na vysokej škole technickej, ten ju zamestnal ako upratovačku pod cudzím menom, aby sme mali z čoho žiť. Raz sme boli na pavlačí, keď nás navštívili dvaja chlapi. Jeden z nich podával mamičke papier, bol to výmer na náš byt. Dostal ho jeden tajný. Zostali sme s mamičkou v šoku, začala plakať, kam so mnou pôjde. A ten človek bol natoľko čestný, že povedal, že on si myslel, že ide o prázdny byt, a že on ten výmer vráti. Aj ho vrátil. Takže nás nevysťahovali.

Ako sa vám žilo po oteckovom návrate domov?

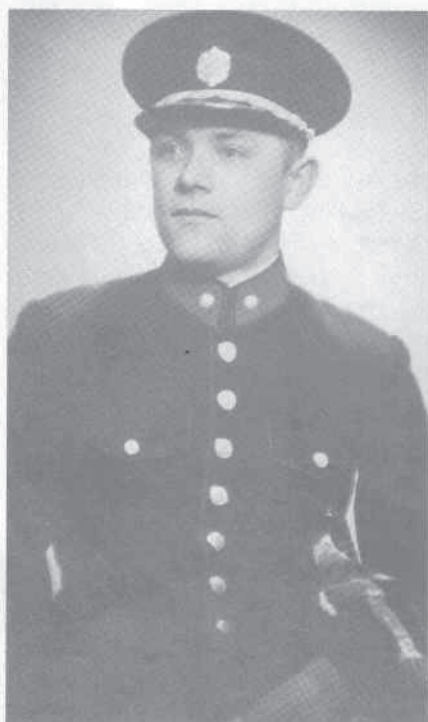
Zamestnal sa ako robotník v Kosmalte.

Predtým čo robil?

Skončil mešťianku, pravdepodobne si urobil nejaký kurz, aby sa mohol stať policajtom, lebo riadil v Bratislave mestskú dopravu. V knižke Krátke dejiny Slovenska, ktoré zostavila Elena Mannová, na str. 301, je na fotografii ako dozoruje volebnú miestnosť pri sčítavaní hlasov vo voľbách v roku 1946.

Eva Zelenayová

Dokončenie v budúcom čísle

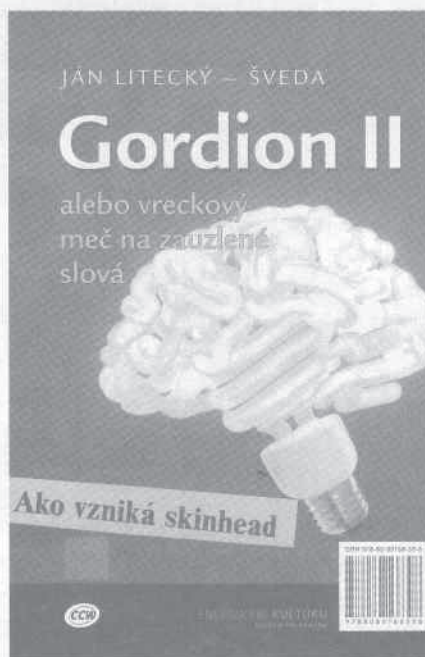
Bernard Faga pred zatknutím.

Foto archív rodiny

Pokus o rozuzlenie falošných slov

Vydavateľstvo CCW Bratislava v týchto dňoch vydalo knihu „GORDION II – alebo vreckový meč na zauzlené slová“ od Jána Liteckého Šveda. Je to voľné pokračovanie knihy „Gordion – alebo ako rozuzliť niektoré slová tancom“, ktorú CCW vydalo v roku 2006.

Sú to humorno-filozoficko-politické definície slov, s ktorými sa stretávame v každodennom živote, ale z trochu iného uhla pohľadu, než na aký sme zvyknutí, resp. než na aký nás prešokujú masmédiá. Autor chce odhaliť slová v ich prvotnom tvare a význame a snaží sa ukázať, aké falošné nánosy na seba naberajú ich nečistotným zneužívaním politickými manipulátormi a ako im v tom výdatne sekundujú ich novinárski poskokovia. V druhej časti knihy sú tieto „definície“ doplnené menej známymi citátmi od viac alebo menej známych autorov, ktoré dodatočne vysvetľujú slová, ktoré sa do prvej časti nevošli. Kniha je ilustrovaná svojskými kolážami z novinových tituliek a starých pohľadníc, ktoré

autor posielal na Nový rok svojim priateľom a známym.

Niekoľko ukážok pre čitateľov Svedectva:

NEŽNÁ REVOLÚCIA – unikátny zjav v histórii ľudstva, keď komunisti bojovali proti komunizmu, aby komunisti zostali pri moci. A hlavne pri peniazoch.

OSVIETENSTVO – jeho najžiarivejším vyústením bolo doposiaľ svetlo bodového reflektora, namierené do očí vypočúvaného nepriateľa ľudu.

TOTALITA – režim, ktorý riadi všetko, vrátane disidentov.

UTÓPIA – nehmotná surovina, z ktorej sa spleťá ten najpevnejší ostnatý drôt.

VRED DEJÍN – v histórii vždy bolo a neustále bude množstvo vraždenia pre tie najjednoduchšie, najprimitívnejšie reálne živočíšne pudy, iba komunizmus hlásal vraždy pre patologickú duševnú úchylku.

14. MAREC – Američania sa nehlásia ani k otrokárstvu, ani ku genocíde Indiánov, ale k USA áno a 4. júl je ich najväčší sviatok. Ani my sa nehlásime k prenasledovaniu Židov, ale k Slovenskému štátu áno.

Na záver jeden z prebratých citátov od Kurta Vonneguta jr. s názvom Liberalita:

Chopili sa vlády nad komunikáciami a nad školami, takže to vyjde narovnako, ako keby sme boli Poľsko za čias okupácie.

Ján Zborovský

Jozef Kršek: Roľníci v dobe socializmu

Takto sme žili

K dobrým súčasným knihám možno zaradiť aj spomienky bývalého ministra poľnohospodárstva Jozefa Krška. Napriek tomu, že kniha nemala nijakú reklamu, sa jej prvé vydanie z roku 2010 skoro vypredalo. Vlni vyšla druhý raz, čo je pri pôvodnej slovenskej knižnej tvorbe nezvyklé.

Pritom autor neprichádza s ničím prevratným, jednoducho opisuje svoj život, hlavne z obdobia socializmu, keď už nedochádzalo k najväčším krutostiam. Ako dieťa spoznal drinu, sprevádzajúcu život roľníka a citlivo vnímal krivdy, ktorými sa komunistická vláda usilovala zlikvidovať tento stav. Vďaka svojmu nadaniu v roku 1962 vyštudoval Vysokú školu poľnohospodársku a vzápätí zastával najnižšie riadiace funkcie. Mal svoju prácu rád, usiloval sa vo svojom okolí odstraňovať socialistické

nešváry čím sa mu darilo dosahovať nadpriemerné výsledky. Často sa stretával so zákernosťami členov komunistickej strany, ktorí sa nezastavili ani pred porušovaním zákonov.

Po prevrate v roku 1989 postúpil do funkcií, ktoré boli dovtedy vyhradené len pre členov komunistickej strany. V roku 1991-1992 bol ministrom poľnohospodárstva. Tu sa stretol nielen s otázkou naprávania krívd minulosti a pozdvihnutia tejto oblasti, ale aj s problematikou vzťahov medzi Českom a Slovenskom. Aj tento jeho pohľad z pozície vysokej štátnej funkcie je prínosom pre spoznanie obdobia transformácie a niektorých jeho javov.

Je zjavné, že autor knižku nepísal pre zisk, ani kvôli kariére. Kniha je hodnotná preto, že je výpoveďou o násilnej socializácii dediny, jednom z najmenej reflektovaných období našich nedávnych dejín.

Peter Bielik

Rehoľný kňaz, erudovaný pedagóg, básnik, spisovateľ, historik a prekladateľ

Pred sto rokmi sa narodil

Emanuel Cubínek

V lone malebného pásma Oravských Beskýd pod úpäťm masívu Babej hory a Piľska leží jeden z najrôzovitejších krajov Slovenska – domovina oravských Goralov. V tomto kraji, v Oravskej Polhore, sa pred 100 rokmi 14. mája 1913 narodil výnimočný vzdelanec, kňaz s jemnou dušou, páter Emanuel Jozef Cubínek. Pochádzal z chudobnej rodiny. Otec mu odišiel do večnosti ešte pred jeho narodením. Nadaného syna na odporúčanie učiteľa dala matka študovať na gymnázium do Trstenej. Už od útleho detstva cítil v sebe rehoľné povolanie a túžbu zasvätiť svoj život Bohu. Bol prijatý do rehole sv. Františka v Trnave a prijal rehoľné meno Emanuel. Gymnázium dokončil v Skalici v roku 1933. Už ako študent sa začal literárne prejavovať. Písal básne a články do náboženských časopisov a novín. Svoju usilovnosť a nadanosť zveľadľoval i na teologických štúdiách v Žiline. Vzdelával sa aj na zahraničnej univerzite v Záhrebe, kde sa naučil chorvátsky, srbský a taliansky jazyk. Kňazskú vysviacku prijal 29.6.1937.

Všestranný kňaz

Svoju kňazskú púť začal v Skalici. Jeho príchodom prišiel do Skalice aj kus slovenského povedomia. Vynikal znamenitými duševnými schopnosťami a svojím príkladným životom si získal srdcia veriacich. Ako profesor na tunajšom františkánskom gymnázium vyučoval náboženstvo a latinčinu. Písal prózu i poéziu a svoje príspevky uverejňoval v rozličných časopisoch. Pracoval aj ako katechét, exhortátor duchovných cvičení v charitných domoch. Aktívne rozvíjal spolok sv. Antona, kde mládež rástla z poznatkov viery a kultúry. Popri slovenčine výborne ovládal taliansky, chorvátsky, srbský a latinský jazyk. Prekladal texty kresťanských autorov z chorvátskej, srbskej a latinskej literatúry. Znamenite sa vyznal v histórii. Od r. 1933 viedol kroniku františkánskeho kláštora a neskôr v rokoch 1940 – 1942 aj kro-

niku Skalice. V júli 1946 odišiel do Malaciek, kde pôsobil až do roku 1950.

Počas barbarskej noci z 13. na 14. apríla 1950 bol internovaný s ďalšími rehoľníkmi do Jasovského kláštora. Po prepustení boli rehole režimom zakázané. Po dohode s predstaveným bol zaradený ako diecézny kňaz. Od roku 1951 pôsobil znovu v Skalici ako správca farnosti. Odtiaľ bol v roku 1960 preložený do Jura pri Bratislave.

Prvý zľava Emanuel Cubínek z Polhory.

Foto archív

Túto časť jeho života vyplnilo prenasledovanie a spoločenská diskriminácia. Na fare bol sám až neskôr sa k nemu nasťahoval jeho brat, ktorý už bol na dôchodku. Ako agilný organizátor náboženských aktivít obracal sa k dospelým a hlavne k mládeži. Účasť na bohoslužbách a slávnostiach bola čoraz vyššia. Birmovka v Jure, ktorú sám pripravoval, bola veľkou udalosťou. Prišli sem ľudia na piatich autobusoch z okolitých dedín. Vzbudila pozornosť aj vtedajších stranických funkcionárov. Dostal výstrahu od funkcionára národného výboru a cirkevného tajomníka. Pýtali sa, ako tomu majú rozumieť, že bolo toľko ľudí na birmovke. Páter Cubínek povedal: „Ja som ich nevolal, ani ne-

platil, ba ani neviem, kto ich priviezol“.

Tlak štátnych orgánov urobil svoje. Páter Cubínek chodil zamyslený, ustarostený. Na Vianoce jeho brat odcestoval k sestre Anne. V kruhu jej rodiny trávil sviatky. V noci z 30. na 31. decembra 1965 výstrelom z pištole neznámy vrah ukončil šlachetný život pátra Emanuela Cubínka.

Nevyšetrená vražda

Po vrahovi sa začalo pátrať s predstieranou horlivosťou. Upodozrievali aj jeho synovca z Oravskej Polhory. Jedného podozrivého vzali do vyšetrovacej väzby, ale zakrátko ho prepustili. Vtedajšia moc nemala záujem prípad vyšetriť.

Denník Práca 5.1.1966 uverejnil: Podľa rozprávania kostolníka Jozefa Ivicu a organistu Šimka sa im pán farár zdôveril, že ho na fare navštevuje akýsi neznámy muž vyššej silnejšej postavy. Vraj chystá sobáš svojej dcéry a chce to urobiť práve v Juri. Organistu po vražde zavolali do bytu pána farára. Našli tam všetko poprehadzované. Zistili, že vrah mohol odniesť 8000 korún. Na stole bolo nedopité víno. Neznámy muž tu teda pred činom asi dlhšie pobudol. V článku sa ďalej uvádzalo, že v neďalekom potoku si neznámy po vražde umyl ruky od krvi a zašiel do blízkych potravín. Kúpil korenie. Predpokladá sa úmysel narýchlo zamaskovať na odevu stopy po krvi. Času mal asi málo. Položil na pult stovku a nečakal na výdavok. Bol vyššej silnejšej postavy asi 40-ročný, v obci vraj neznámy. Prípad je doteraz nevyšetrený.

Na pohrebe Cubínka 4.1.1966 sa zúčastnilo vyše 200 kňazov, rehoľné sestry a zástupy ľudí, ktorým rozdával z bohatstva svojej lásky. Pohrebné obrady a zádušnú omšu viedol trnavský biskup Dr. Ambróz Lazík. Pochovaný je vo Sv. Jure pri Bratislave. Svojím príkladným životom bojoval za záchranu kresťanských, kultúrnych a národných hodnôt a preto mu patrí naša vďaka i obdiv.

Vladimír Kolada

V spoločnosti Jána Šutku

Dokončenie z 8. strany

Počet Suarov sa odhaduje na vyše 40 000 len na samotnom území Ekvádoru. Roztrúsení sú aj na druhej strane hranice v Peru. V Sucua majú vládne budovy so suarským parlamentom, ktoré sme spolu s otcom Šutkom navštívili.

Keď sme sa tam objavili, videli sme, akú úctu prejavujú domorodí Indiáni otcovi Šutkovi. Vykonal medzi nimi skutočne nesmierne dielo. Ľudia nás na uliciach zastavovali, lebo mu chceli potriasť rukou, poďakovať sa mu a samozrejme sa s ním porozprávať. Prezident Suarov bol v tom čase mimo vládnej budovy, preto nás prijal jeho zástupca a hlavná sekretárka. Nakukli sme aj do vysielania suarskej rozhlasovej stanice. Po prehliadke Suarskej Federácie sme sa s otcom Šutkom vybrali na pravý suarský obed. Pripravili nám

typické domáce jedlo, ktoré v podstate pozostávalo z fazule, yuky (zemiakov) a hovädziny upečenej v pahrebe. Neskôr nás otec Šutka zoznámil s jeho následovníkom, ktorý pracuje mimo civilizácie, na vyše tridsiatich džungľových farnostiach medzi Suarmi. Slovenskí saleziáni sa teda zlatými písmenami zapisujú v ďalekých amazonských džungliach. Nástupcom otca Šutku sa stal znovu Slováč. Salezián otec Anton Odrobinák, ktorý pochádza z Bobrova na Orave. Tradícia slovenských saleziánov teda medzi Suarmi naďalej pokračuje. Slovenský národ medzi Dunajom a Tatrami má byť na čo pyšný.

A čo povedať na záver. V slovenských bulvárnych médiách nám každodenne ponúkajú takzvané "celebrity". Tieto "celebrity" sú maximálne známe na úrovni teritória medzi Drietomou a Čiernou nad Tisou. Tie pravé, nezná-

Múzeum v Sucua. Foto Paul Stacho

me celebrity, sú v skutočnosti mnohokrát aj takí slovenskí saleziáni. Lebo oni nám ukazujú tie správne duchovné hodnoty a nie materiálne, ktorým sa dennodenne klaniame. Slovenskí saleziáni sú roztrúsení nielen na Slovensku, ale aj na mnohých kontinentoch sveta. Nikdy netúžili po svetskej sláve, pre nich je najdôležitejšia sláva nebeská. Preto sa tak aj správajú a konajú.

Paul Stacho

V brehovskom kláštore

Otázka rehoľných sestier v zdravotnej službe predstavovala pre komunistov najväčšiu prekážku v ich likvidačných plánoch. Uskutočnili sa pod názvom „K“ a „R“ v rokoch 1950 až 1956 v celom štáte, teda aj na Slovensku. Zdravotné služby boli bez rehoľných sestier nemysliteľné a preto ideologicko-politické dogmy museli načas ustúpiť praktickým potrebám. Ešte v roku 1950, pred likvidáciou ženských kláštorov, požiadal ÚV KSS svoju zdravotnú referentku doktoru Klímovú, aby vypracovala návrh na výmenu rádových sestier v nemocniciach a ústavoch národného zdravia. V januári 1952 predložil vedúci pracovník Slovenského úradu pre veci cirkevné (SÚC) Dr. Vašečka ďalší návrh na riešenie problému rehoľníčiek v zdravotníctve. Tieto návrhy sa stali predmetom rokovania na zasadaní sekretariátu ÚV KSS 29.2.1952. V prijatom uznesení, v bode 2 sa hovorilo: SÚC s poverením zdravotníctva vypracuje časový plán výmeny rehoľníčok z jednotlivých nemocníc. Za týmto účelom poverením vyškolí dostatočný počet ošetrovateľského personálu. Výmena prebiehala ešte aj v roku 1956.

Na rok 1956 bola plánovaná akcia "R - 56", v rámci ktorej mali byť vymenené rehoľníčky v 9 nemocniciach: v Nitre 73 rehoľníčok, v Trnave 67, v Ružomberku 50, v Humennom 48, v Rímskej Sobote 40, v Banskej Bystrici 31, v Topoľčanoch 30, v Kremnici 18 a v Skalici 16 rehoľníčok. Akcia bola namierená proti rehoľníčkam dvoch rádov v zdravotnej službe, križiackám a vincentkám.

V nemocnici v Ružomberku na všetkých oddeleniach pracovali rehoľné sestry Dcéry kresťanskej lásky svätého Vincenta

de Paul. V auguste 1956 boli všetky vyvezené do rôznych táborov, ktoré boli pripravené. Najviac do Podolinca, kde bol starý kláštor. V týchto táboroch návštevy boli kontrolované a museli sa zapisovať podľa občianskeho preukazu. Zvlášť boli sledované mladé dievčatá, aby sestry nemali svoje nástupníčky do rehole. V týchto zariadeniach boli nasadení správcovia, ktorí všetko sledovali a udávali. Neskôr sa robili ďalšie sústreďovacie presuny a tak niektoré sestry boli prevezené do Brehova v okrese Trebišov v Košickom kraji. Tamojší minoritský kláštor vyprázdnil práve kvôli sestrám. Boli tam ťažké životné podmienky. Navyše, hovorilo sa tam len po maďarsky, takže to bolo pre vtedajší režim výhodné – sestry neovládajúce maďarský jazyk nemali možnosť vplývať na domáce obyvateľstvo. Sústredili tam asi 90 sestier vincentiek, násilne vyvezených z nemocníc po celom Slovensku.

Obyvatelia Brehova sestry prijali pokojne. Sestry pre nich otvorili ošetrovňu, lebo v Brehove nebol lekár. Len v susednej obci Cejkov, vzdalenej asi 5 km. Po niekoľkých rokoch tu tiež za trest preložili katolíckeho kňaza Júliusa Kolesára. Jeho technická zručnosť veľmi pomohla vylepšiť život sestrám. Dostali ústredné kúrenie i vodovod. Už nemuseli vláčť drevo a vynášať vodu na poschodie. Sestry vincentky prežili s Božou pomocou v pokoji a z lásky k Pánu Bohu, ako uviedla ešte dnes žijúca rehoľná sestra Augustína Kmeťová. Potom prišiel november 1989 a sestry sa mohli vrátiť do svojich rehoľných domov, ktoré 40 rokov chýtrali. A znovu sa chopili pomáhať chudobným a chorým.

Mikuláš Tóth

PRIPOMÍNAME SI

V máji si pripomíname významné životné jubileum týchto našich členov a priaznivcov:

60 rokov	
Suchánska Zlatica, Lučenec	1.5.1953
Ostrožlík Jozef, Uľany nad Žitavou	25.5.1953
Vachal František, Nitra	30.5.1953
70 rokov	
Staš Ladislav, Levoča	19.5.1943
75 rokov	
Dvorčák Jozef, Levoča	17.5.1938
80 rokov	
Božíková Štefánia, Nitra	4.5.1933
Šranková Irena, Veľký Lapáš	8.5.1933
81 rokov	
Bučko Jozef, Banská Bystrica	1.5.1932
Cahel Jozef, Považská Bystrica	18.5.1932
82 rokov	
Seč Anton, Humenné	2.5.1931
Tabačár Ján, Trenčianske Teplice	9.5.1931
Kobidová Edita, Bánovce nad Bebravou	8.5.1931
Božíková Jolana, Nitra	25.5.1931
Martovičová Margita, Šurany	30.5.1931
84 rokov	
Vyskočilová Eugénia, Bratislava	5.5.1929
Chylová Viera, Banská Bystrica	24.5.1929
Ovečková Anna, Humenné	23.5.1929
85 rokov	
Zacharová Božena, Bratislava	19.5.1928
Behún Ján, Humenné	26.5.1928
Salviánová Magdaléna, Trnava	17.5.1928
86 rokov	
Míšeje Rudolf, Bošany	28.5.1927
87 rokov	
Škorvaga Jozef, Trnava	16.5.1926
89 rokov	
Wohland Jozef, Nitra	25.5.1924
93 rokov	
Ivančíková Bernardína, Svätý Jur	17.5.1920
Víglašská Anna, Žiar nad Hronom	3.5.1920

**Jubilantom
srdečne blahozeláme.**

Záslužné činy

V máji t.r. uplynie pätnásť rokov odvtedy, čo Misijná spoločnosť sv. Vincenta de Paul, Provinciálny dom v Bratislave zaslala súčasnému podpredsedovi PV ZPKO Antonovi Malackému list nasledujúceho znenia: „**Vážený pán Malacký, bratsky si Vás dovoľujem pozdraviť a poďakovať Vám za Vašu iniciatívu a angažovanie na jednaniach s českou vládou ohľadom finančnej náhrady pre našich väzňov. Z tejto náhrady čerpal aj náš spolubrat P. Štefan Krištín. Táto pomoc bude dobrou pomocou pre náš dorast. Nech Vás, Vašu rodinku i Vaše podujatia a plány sprevádza Božie požehnanie. P. Augustín Slaninka CM, provinciál**“

Dnešná situácia organizácie politických väzňov nevyzerá z hľadiska finančného zabezpečenia nádejne. Ukazuje sa, že politickí väzni dokážu pomáhať iným, no sami zostávajú na okraji záujmu spoločnosti. **redakcia**

PRISPĚLI NA ČINNOSŤ

Masaryk Benjamín Jozef, Bratislava	10 EUR	Matysová Dagmar, Limbach	11 EUR
Brichta Ján, Ing., Bratislava	20 EUR	Krištofčíková Marta, Bratislava	6 EUR
Hatala Ľubomír, Prievidza	5 EUR	Danková Anna, Dolný Kubín	3 EUR
Bednárová Anna, Žilina	10 EUR	Laurinčíková Anna, Dolný Kubín	5 EUR
Gdovičín Ján, Žilina	5 EUR	Letrichová Anna, Dolný Kubín	5 EUR
Papán Ladislav, Žilina	10 EUR	Záhorová Helena, Dolný Kubín	10 EUR
Panáč Jozef, Žilina	20 EUR	Olerínyová Oľga, Dolný Kubín	6 EUR
Michalínová Anna, Čadca	5 EUR	Brodňanská Magdaléna , Dolný Kubín	3 EUR
Štúrik Miroslav, Košecké Rovné	13 EUR	Brodňanský Jozef, Dolný Kubín	3 EUR
Kubiny Peter, Bratislava	10 EUR	Benešová Valéria, Nitra	10 EUR
Karol Solár, Dolný Kubín	8 EUR	Korecová Mária, Nitra	21 EUR
Luba Miroslav, Mgr., Leopoldov	3 EUR	Sobotová Emília, Nitra	11 EUR
Sýkorová Monika, Bratislava	20 EUR	Bartovičová Margita, Šurany	3 EUR
Olosová Anna, Komjatná	3 EUR	Šimonovič Viktor, Levice	3 EUR
Bacová Anna, Ing., Otrhánky	3 EUR	Molitor Pavol, Malé Leváre	6 EUR
Huba Jozef, Ing., Švajčiarsko	70 EUR	Dekýš Ján, Lovča	3 EUR
Baraníková Alžbeta, Bratislava	13 EUR	Čižmáriková Anna, Vranov nad Topľou	3 EUR
Izdinský Oskar, Ing., Bratislava	13 EUR	Đurica Milan, Bratislava	50 EUR
Vojtikevičová Anna, MUDr., Žilina	13 EUR	Majerák František, Štefanov	3 EUR
Hajdu Tibor, Mons. , Bratislava	13 EUR	Hrašková Kveta, Lutilla	3 EUR
Gažáková Antónia, Ilava	43 EUR	Hurban Ján, Malacky	1 EUR
Turoň František, Raková	7 EUR	Ondrejka Anton, Ing. , Bratislava	11 EUR
Dičer Jozef, Močenok	3 EUR	Sobotová Emília, Nitra	2 EUR
Bažalík Viliam, Bratislava	16 EUR		
Rafaj Rafael, Mgr., Bratislava	18 EUR		
Rydlo Jozef, Bratislava	11 EUR		
Kalafut František, Dr., Bratislava	10 EUR		
Michalovič František, Bratislava	51 EUR		

**Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie**

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 83 rokov, 15. marca 2013, zomrel dlhoročný člen Regionálnej pobočky Bratislava-okolie **Pavol FERENČIČ** zo Závodu. Posledná rozlúčka sa konala 18.marca 2013 na miestnom cintoríne.

† Po dlhej a ťažkej chorobe, vo veku 79 rokov, zomrela dlhoročná členka Regionálnej pobočky PV ZPKO v Nitre **Anna HOLCOVÁ**. Posledná rozlúčka sa konala 12.apríla 2013 na mestskom cintoríne v Nitre.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrast.

STALO SA

■ **14. mája 1968** v moravskom Velehrade sa zhromaždilo asi 2500 katolíckych kňazov so svojimi aj dovtedy tajnými biskupmi a založili Dielo koncilovej obnovy (DKO). Jeho celoštátnym predsedom sa stal pražský arcibiskup František Tomášek a predsedom Slovenského výboru DKO trnavský biskup Ambróz Lazík.

■ **16. – 18. mája 1993** sa po prvý raz v Bratislave konalo Generálne zhromaždenie Svetového kongresu Slovákov.

■ **24.mája 1918** predseda Česko-Slovenskej národnej rady profesor Tomáš G. Masaryk vo svojom prejave k Slovákom v Pittsburghu vyhlásil: „Bude slobodné Česko a bude slobodné Slovensko. Na Slovensku politické vedenie, školy, súdnictvo a všetko iné bude slovenské, v Čechách české.“ Na základe tohto vyhlásenia predstavitelia slovenských a českých spolkov, aj prof. T. G. Masaryk, 30. mája podpísali Česko-Slovenskú dohodu.

Zápis

zo schôdze prípravného výboru Konfederácie politických
vážňov Slovenska ,konanej v Bratislave 2.3.1990.

Podpredseda Dr.Cintavý informoval prítomných ,že dnešná
schôdza bude mať charakter upresnenia ,doplnenie toho ,čo sa
musí ešte prerokovať na zjazde KPVS 3.3.1990.

- 1./ Program -bol znovu podrobne preberaný a doplňovaný .
- 2./ Boli menovaný členovia ktorý zabezpečia prezentáciu,príjem
prihlášok,darov a uvádzanie hostí. Pod vedením pokladníka
Svoreňa ,Blažu ,Hlubíka boli meňovaní Paľgán,Lacko a Gaba.
- 3./ Za predsedníckym stolom budú sedieť nasledovní členovia :
dočasný predseda Tomášek,podpredseda Dr.Cintavý a zapisovateľ
Tomík. Z hostí Rudolf Pernický -predseda KVVČ .Ďalej ešte
uprostred stola bude sedieť moderátor Ing.Emil Dohmanec, ktorý
po otvorení,kultúrnom programe a slávnostnom prejave Kordu
povedie ďalší program zjazdu .
- 4./ Dnešného dňa ešte bude dovezená zástava a odznak do kultúrneho
domu .Zaistí Tomášek pre prípad pomoci boli menovaní Godovič
a Tomík.
- 5./ Členovia KPVS boli požiadaní /prípravný výbor/ aby sa dosta-
vili o 7hod do ObKS Ružinov aby sa ešte urobili posledné
potrebné úpravy ,stoly,stoličky,ozvučenie a ďalšie potrebné
organizačné doplnenia.
- 6./ Bola prerokovaná možná kandidátka do nového výboru KPVS za
Bratislavu a tiež návrh niektorých členov zo Slovenska MO
ktoré už boli založené,ktoré budú pojítka medzi centom.
- 7./ Ďalšia schôdza bude zvolaná už novým výborom ,ktorý bude
zvolený zjazdom - 3.3.1990.

za výbor podpredseda
Dr.Cintavý

tajomník
Korda

V Bratislave 2.3.1990

zapisoval Tomík

